

Interpellation till kommunstyrelsens ordförande Hans Lindberg (S)

Hur tryggar Umeå kommun bostäder till unga vuxna?

Hyresgästföreningens färskaste rapport *Unga vuxnas boende 2025* visar att bostadsbristen fortsatt begränsar ungas frihet och livsval. Var femte ung vuxen mellan 20–27 år bor fortfarande kvar hemma hos sina föräldrar och 90 procent av dessa vill flytta men saknar möjlighet. En tredjedel av de unga tvekar inför att bilda familj på grund av bostadsläget. Samtidigt vet vi att när bostadsbyggandet ökar, minskar andelen unga som tvingas bo kvar hemma. Under perioden 2015–2023 byggdes 500 000 bostäder i landet, vilket är dubbelt så många som under de nio föregående åren, och andelen hemmaboende unga sjönk. Men i takt med att byggandet nu tvärnitat, riskerar utvecklingen att gå bakåt igen.

I Umeå, där befolkningen växer snabbt och studentunderlaget är stort, blir situationen extra tydlig. Unga hänvisas till andrahandskontrakt, dyra nyproduktioner eller årtal i bostadskö. Många upplever ekonomisk stress och brist på framtidstro. Det är inte rimligt att en hel generation hålls tillbaka för att marknaden inte levererar bostäder de har råd med. Umeå kommun har satt som mål att skapa förutsättningar för att bygga 2 000 bostäder per år för att “bygga bort bostadsbristen och skapa en välfungerande bostadsmarknad”. Det är goda ambitioner, men verkligheten ligger långt efter. Under 2024 färdigställdes knappt 1 100 bostäder, och prognoserna är ännu lägre.

Vänsterpartiet menar att Umeå kommun måste gå från mål till handling. När byggandet bromsar in behöver politiken ta ledarskap. Unga vuxna ska inte tvingas stanna kvar i sina föräldrahem, bo inneboende eller trängas i otrygga andrahandslösningar. Bostad är en social rättighet, inte en handelsvara. Vi vill att AB Bostaden får ett tydligt uppdrag att bygga fler hyresrätter med rimliga hyror och särskilda satsningar på ungdoms- och studentlägenheter. Vi vill även att kommunen utreder en behovsprövad bostadsförmedling där unga vuxna utan eget boende kan prioriteras framför dem som redan är etablerade på bostadsmarknaden. Det behövs även en kommunal hyresgaranti för unga med låg eller osäker inkomst, så att fler får möjlighet till förstahandskontrakt. Samtidigt bör kommunen driva på staten för återinfört investeringsstöd, statliga topplån och ett stärkt bostadsbidrag även för unga utan barn - reformer som vi länge kämpat för nationellt. Kommunen betonar själv i sitt bostadsförsörjningsprogram vikten av social hållbarhet och rörlighet på bostadsmarknaden. Men utan särskilda åtgärder för unga riskerar dessa målsättningar att förbli tomma ord. Det behövs en tydlig strategi för hur Umeå konkret ska uppfylla sina egna mål och hur unga vuxnas situation ska följas upp och redovisas framöver.

Fråga/Frågor:

1. Delar du bilden av att Umeås unga vuxna har stora svårigheter att etablera sig på bostadsmarknaden, och ser du ett kommunalt ansvar för att fler unga får tillgång till eget boende?
2. Hur avser kommunen att säkerställa att byggandet når målet om 2 000 bostäder per år och att dessa bostäder blir ekonomiskt tillgängliga för unga vuxna?
3. Är du beredd att utreda möjligheten att införa en behovsprövad bostadsförmedling där unga utan bostad kan prioriteras, en kommunal hyresgaranti eller liknande insats för unga med låg inkomst?
4. På vilket sätt kommer unga vuxnas bostadssituation att följas upp och redovisas i kommunens bostadsförsörjningsprogram framöver?